

Hea klient!

Jälle kord on üks aasta lõppenud ja uus alanud ning käimas on möödunud aasta kohta kokkuvõtete tegemine. Juba praegu võib julgelt väita, et möödunud aasta oli enamikele loomapidajatele suhteliselt edukas, kuid seekord saavad ka aretusorganisatsioonid möödunud aastat edukaks lugeda ja seda ka rahvusvahelises mõttes.

Jõudluskontrolli Keskuse (JKK) jaoks oli oluline ICARi eritempli saamine, mis andis meie tehtud tööle rahvusvahelise tunnustuse. Eesti jõudluskontrolli tase oli niivõrd muljetavaldav, et mind esitati JKK esindajana ICARi inspektoriks, mis annab võimaluse osaleda ICARi juhatuse töös. Eesti Tõuloomakasvatuse Ühistu tõestas erinevate Euroopa riikide holsteini tõu aretajatele meie piimatootmise head taset, korraldades Euroopa Holsteini ja Punasekirju Holsteini Konföderatsiooni tegevjuhtide koosoleku, mille raames näidati tegevjuhtidele ka Eesti paremaid karju. Eesti punase tõu aretust tunnustas Euroopa Punaste Tõugude Assotsiatsioon, valides Tõnu Põlluääre organisatsiooni presidendiks. See võimaldab kaasa rääkida erinevate Euroopas levinud punaste tõugude aretamises.

Eesti Lihaveisekasvatavate Seltsi pikaajalise töö tulemusena on polettidele jõudnud kodumaine lihaveise liha. Lisaks toimus Ülemaailmse Herefordi Assotsiatsiooni peasekretäri visiit Eestisse. Kuid see on vaid põgus ülevaade möödunud aastast.

Loodetavasti osutub alanud aasta Eesti loomakasvatusele sama edukaks!

Kaivo Ilves
Jõudluskontrolli Keskuse direktor

Uudised**Aasta töötaja ja Päikesekiir**

Juba neljandat korda valib JKK oma töötajate seast Aasta töötaja. Tiitel omistatakse töötajale, kelle töö on kõige rohkem tunnustamist väärt. 2006. aasta JKK Aasta töötaja on sigade ja muude loomade sektori juhataja Külli Kersten.

Kolmandat korda valisid JKK töötajad endi seast kolleegi preemia "Päikesekiir" laureaadi. Päikesekiire tiitel antakse välja töötajale, kes on kaastöötajate arvates kõige sümpaatsem, säravam ja lahkem kolleeg. 2006. aasta Päikesekiireks valiti autojuht Villem Timma.

Uus hindamismudel

Senisest täpsema ja usaldusväärsema tulemuse saamiseks kasutame alates 2006. aasta novembrist jõudlustunnuste ja udara tervise tunnuste geneetilisel hindamisel kaasaegset, nn juhuslike regressioonikordajatega kontrollpäeva loomamudelit, kus igale pullile arvatud aretusväärtuse saame väljendada tema individuaalse laktatsioonikõvera kaudu.

Lineaarse hindamise andmed pihuarvutile

Jõudluskontrolli Keskusel valmis rakendus lineaarse hindamise andmete registreerimiseks pihuarvutile. Rakendust on katsetanud ETKÜ spetsialistid loomade hindamisel. JKK tavapärasel andmehõivel on kaks töömahukat sammu - sündmuste registreerimine paberil ja nende põhjal hilisem andmesisestus arvutisse. Pihuarvutil saab sündmuste registreerimisega vajalik töö korraga tehtud. Sel viisil hoitakse kokku tööjõudu, vigade tegemise võimalus on väiksem ning andmete registreerimise saab programmeerida kiireks ja mugavaks. JKK usub, et andmete kohapealse elektroonilise registreerimise päralt on jõudluskontrolli läbiviimise tulevik.

Toimus seminar "Tarkusi seakasvatatajale"

JKK korraldas 2006. a novembris Pärnus seminari "Tarkusi Seakasvatatajatele". Varem on JKK korraldanud sarnaseid seminare piimaveisekasvatatajatele.

Lektoritena esinesid teadlased Eesti Maaülikoolist (EMÜ). Tiiu Saare ettekanne käsitles põrsaste kõhulahtisuse ja võdrutusjärgse kangumise põhjuseid. Saime põhjaliku ülevaate sigade tsirkoviirusest ja proliferatiivsest enteropaatiast. Professor Meili Rei rääkis liha kvaliteedi mõjust lihatoodetele. Alo Tänavots tutvustas ultraheliaparaadi tööpõhimõtteid ning kultide hindamistulemusi. Sooja vastuvõtu osaliseks sai Mati Roasto ettekanne toiduhügieeni ja -kontrolli ning toiduohutuse ja seakasvatuse teemal. Huvitav oli kuulata Ragnar Lemingu ettekannet sigade käitumise ja heaolu teemal, sest paljud praegustest spetsialistidest ei ole seda koolis õppinud. Väga suurt huvi pakkus Vaike Paasi kui praktiku ettekanne oma kogemustest emiste tiinestamisel OÜ Pihlaka Farmis. Aretusprogrammi "Marmorliha" eesmärkide kaasajastamisest rääkis Eesti Tõusigade Aretusühistu juhatuse esimees Raivo Laanemaa.

Tagasisidelehtedelt selgus, et seminar vastas osalejate ootustele. Rahul oldi nii korraldusliku poolega kui ka esinejate ja ettekannetega. Eriti kõrgelt hinnati Mati Roasto, Vaike Paasi ja Ragnar Lemingu ettekandeid. Väga oluliseks peeti ka ühise koosolemise võimalust.

Paljud seminaril osalenud tuleksid seminarile ka tulevikus. Edasistel seminaridel soovitakse esinema rohkem praktikuid (seakasvatatajad, farmijuhid), samuti söötmisspetsialiste ja veterinaare.

Täname kõiki esinejaid ja osalejaid ning loodame, et saame sarnastel seminaridel kokku ka edaspidi!

Uuendused

Alates 2006. a novembrist on võimalik kõigil soovijatel kontroll-lüpsid JKKsse edastada elektrooniliselt (Vissuke → Sündmused → KL). Kui siiani oli kontroll-lüpside edastamiseks kaks moodust –

laudalehel või failina, siis nüüd saab iga lehma tulemused registreerida Vissukeses. Andmed on võimalik sisestada ette kuvatud nimekirja järgi või loomapidajale sobivas loomade järjestuses. Kõigi andmete

elektroonilise edastamise korral ei ole JKKsse laudalehte enam vaja saata. Sel juhul tuleb igasse piimaproovikasti kindlasti lisada saateleht.

Lühendid jõudluskontrolli andmete juures

Jõudluskontrolli- või aretussüsteemide teemalistes ettekannetes kasutatakse mõnikord lühendeid, mis võivad kuulajatele tunduda võõrad ja arusaamatud. Mida need toodangute juures kasutuses olevad tähised tähendavad?

Kuna rahvusvaheliselt kasutatakse jõudluskontrolli tegemiseks väga erinevaid meetodeid, siis ICARi reeglistik määrab ära erinevate meetodite tähistused:

Meetod A - Jõudluskontrolli andmete registreerimisega tegeleb inimene, kes on palgatud jõudluskontrolli organisatsiooni poolt. Eesti näite puhul peaks A-kontrolli korral jõudlusandmete kogujad olema Jõudluskontrolli Keskuse palgal.

Meetod B - Jõudluskontrolli andmete registreerimisega tegeleb loomapidaja või tema poolt palgatud inimene (jõudlusandmete koguja). Eestis ongi kasutusel B-meetod.

Meetod C - Jõudluskontrolli andmete registreerimisega tegelev isik ei ole nii konkreetselt määratletud ning jõudluskontrolli andmete registreerimisega tegeleb vastavalt olukorrale loomapidaja või jõudlusandmete koguja või jõudluskontrolli organisatsiooni ametlik esindaja. Lühidalt öeldes on see meetodite A ja B kombinatsioon.

Number A, B või C järel näitab jõudluskontrolli teostamise intervalli nädalates. Näiteks Eestis oleme kasutanud meetodit B4, kus number 4 näitab 4-nädalast intervalli. Rahvusvaheliselt on levinud ka 6- ja 8-nädalased intervallid.

Kasutusel on ka meetod, kus kontroll-lüpsid tehakse ühel korral õhtusel ja teisel korral hommikul ajal. Sellist meetodit tähistatakse tähega "T". Eestis on see tuntud vahelduvlüpsi meetodina. Meetodit, kus kontroll-lüps tehakse kõikidel kordadel kas ainult õhtusel või ainult hommikul ajal, tähistatakse tähega "C".

Selliste lühenditega kombineerides seletatakse erinevad kasutuses olevad meetodid.

Eestis kasutatavaid meetodeid tähistatakse järgmiselt:

B4 – tavameetod, kus kontroll-lüpsi teostab loomapidaja või jõudlusandmete koguja ning kontroll-lüpsid toimuvad 4-nädalase intervalliga.

BT4 – vahelduv-meetod, kus kontroll-lüpsi teostab loomapidaja või jõudlusandmete koguja ning kontroll-lüpsi teostatakse 4-nädalase intervalliga sellisel, et ühel kuul tehakse kontroll-lüps õhtusel ja järgneval kuul hommikul lüpsil.

Eraldi tähistatakse vajadusel veel lüpsikordade arv päevas:

Lüpsikordade arv päevas	Sümbol
Lüpsimine üks kord päevas	1 x
Kolm lüpsikorda	3 x
Neli lüpsikorda	4 x
Pidev lüps (näiteks lüpsirobot)	R x
Regulaarne lüps, mis ei toimu iga päev samal ajal (nt 10 lüpsikorda nädalas); esitatakse lüpsikordade arvuna päevas	näiteks 1,4 x
Loomad, keda nii lüpsitakse kui kasutatakse ammlehmadena	S x

Eestis on siiani levinud kahe- ja kolmekordsed lüpsid ning lisandunud on ka lüpsirobotiga "pidev lüps".

Oluline on ka fakt, et kõikide meetodite täpsust võrreldakse referentsmeetodi – A4 tulemustega. Viimane on eriti oluline uute meetodite juurutamisel.

Milliseid meetodeid kasutavad mõned tuntumad riigid? ICARi andmetel (<http://www.waap.it/enquiry/>) on kasutatavad meetodid järgmised: Soomes B4 ja C4; Rootsis B4; Norras B; Taanis B (varasematel aastatel on kasutusel olnud ka A4); Leedus A4 ja AT4; Poolas A4, AT4 ja A8; Prantsusmaal A4, A6, A5, A7 ja AT; Hollandis A3, A4 ja A6 ning USA-s A4, AT ja B. Kõikidel

riikidel on kasutatavad meetodid kujunenud vastavalt kohalikele võimalustele ning traditsioonidele. Euroopas eristuvad Põhjamaad B-meetodiga Kesk- ja Lõuna-Euroopa riikidest, kus kasutatakse rohkem A-meetodit.

Kaivo Ilves
Direktor

Kuidas vähendada kõrvamärkide kadumist

Kõrvamärkide kadumist ja purunemist mõjutavad kõrvamärkide ja märgistamise kvaliteet ning farmis valitsev olukord. Kuna Eestis kasutatakse alates 2000. aastast firma Allflex kõrvamärke, on kõikides karjades kasutusel ühesuguse kvaliteediga kõrvamärgid. Kõrvamärkide kao protsent on karjades aga väga erinev.

Viimase aasta jooksul on Eestis 100 veise kohta asendatud keskmiselt 7 kõrvamärki. Siiski on ka karju, kus see number on 35–40 ning karju, kus on asendatud vaid 1–2 kõrvamärki (vaatluse all olid karjad, kus on rohkem kui 100 lehma ja lehmikut). Seega ei saa kõrvamärkide kadumises süüdistada nende kvaliteeti, vaid põhjust tuleb otsida märgistamise kvaliteedi ja karjas valitsevate tingimuste hulgest.

Märgistamisel on oluline paigaldada kõrvamärk kõrva keskele. Kõrvamärgi paigaldamisel kõrva tipu lähedale või kõrva äärtesse on selle kõrvast rebenemise oht suur. Prantsusmaal läbi viidud uuringu kohaselt on vaid 62% kõrvamärkidest löödud kõrva keskele. Suur osa märkidest (18,8%) on löödud kõrva ülemisse äärde ning 5,3% märkidest paiknesid kõrva tipus.

Kõrvamärk tuleb paigaldada nii, et suurem, nupuga osa, oleks kõrva seespool. Nii on vähem võimalusi selleks, et kõrvamärk jääks sulu- või söödasõime piirete taha kinni. Valepidi paigaldamine suurendab kõrvamärkide kadu kuni 50%.

Kõrvamärk tuleb paigaldada ühe kiire vajutusega. Teise kõrvamärgi panemine on raskem, kuna loom teab, et talle tehakse haiget ning ta võib hakata rabelema. Seetõttu on vajalik looma pea enne märgistamist korralikult fikseerida.

Kui kõrvamärk on paigaldatud, tuleb märgi mõlemat osa liigutada üksteise suhtes ca 45° võrra, et tagada kõrvamärgi poolte liikuvus. Selleks, et hoida ära põletikku märgistamishaavas, on soovitatav kõrvamärgi teravikuga osa enne kõrva panemist kasta desinfitseerivasse lahusesse või pihustada kõrva pärast märgistamist desinfitseeriva lahusega.

Kindlasti tuleb märgistamisel kasutada õigeid, just konkreetsete märkide paigaldamiseks mõeldud töökorras märgistamistange. Märgistamistangide nõel ei tohi olla kõver ega murdunud, sest vigaste tangidega ei ole võimalik märke lõpuni kinni suruda.

Kui kõrvamärgid on paigaldatud õigesti, kuid märkide kadu on siiski suur, tuleb põhjust otsida loomade pidamistingimustest. Laudas avaldab märkide kõrvas püsimisele suurt mõju lauda sisustuse seisukord, vähemal määral mõjutavad kasutatavad materjalid. Suurem on kõrvamärkide kadu lautades, kus on tihedad sõimevõred ning künade/sõimede ja muude piirete servad on katkised. Sõimevõrele tuleks eelistada lihtsaid sõimepiirdeid. Kui laudas kasutatakse kõikvõimalike asjade kinnitamiseks nõõri või traati, võivad kõrvamärgid nendesse takerduda ning tagajärjeks on lõhkine kõrv ning kadunud kõrvamärk.

Karjamaal on suurem kadu sellisel puhul, kui piirdena kasutatakse okastraati. Kõrvamärke kaob vähem, kui karjamaa on piiratud elektritaraga või paralleelsetest lattidest aiaga. Kui karjamaa on võsastunud ning seal on puutüükaid, kände vms, siis on loomadel rohkesti võimalusi kõrvamärgid kaotada.

Tähelepanu tuleb pöörata ka loomade sanitaarsele seisukorrale – kui loomad sügavad ennast mingil põhjusel väga palju, on oht, et sügamise käigus jääb kõrvamärk kuhugi kinni ning rebeneb

kõrvast. Samuti tuleb jälgida seda, et vasikad ei imeks pärast jootmist üksteise kõrvu, sest on olnud palju juhtumeid, kus kõrvamärk on just selle tõttu kaotsi läinud.

Kõrvamärkide asendamine on loomapidajale tülikas, sest võtab aega ning alati ei ole lihtne lüüa asendumärki täiskasvanud veisele. Seetõttu soovitame kriitilise pilguga üle vaadata kohad, kus veised liiguvad, et kõrvaldada kõrvamärkide kaotamise võimalikud põhjused.

Aire Pentjärv

Väliteenistuse osakonna juhataja

Arengud geneetilises hindamises

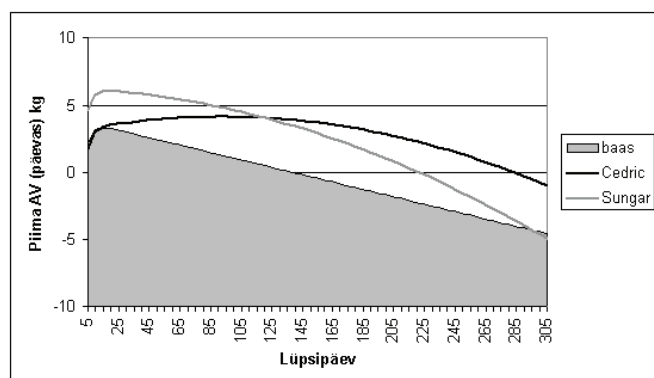
Möödunud 2006. aastal oli lüpsikarja geneetilises hindamises mitu märkimisväärset sündmust.

Kevadisel hindamisel avaldasime esmakordselt pullide paremusjärjestuse üldindeksi alusel ja välimikutunnuste rahvusvahelise hindamise tulemused holsteini tõugude grupis. Kolmandaks oluliseks sündmuseks oli geneetilise hindamissüsteemi uuendamine ja eelkõige uue hindamismudeli juurutamine jõudlustunnuste ja udara tervise tunnuste hindamisel. Septembrikuus toimunud rahvusvahelise testhindamise läbisime edukalt ja 14. novembril avaldatud tulemused on saadud juba uut mudelit kasutades. Järgnev on põgus ülevaade uue mudeli omadustest ja eelistest senisega võrreldes.

Sarnaselt senise mudeliga on uus hindamismudel Saksamaal loodud ja alates 2003. aastast seal ka ametlikult kasutusel. Eelmisega võrreldes vajab uus mudel märkimisväärselt suuremat arvuti võimsust ja hindamise aega. Need omadused olid ka põhiliseks takistuseks mudeli varasemal juurutamisel paljudes maades. Mudelite sisuline erinevus seisneb laktatsioonikõvera kuju hindamises. Senine mudel eeldas looma kõikidel laktatsioonipäevadel konstantset geneetilist efekti ja hindas ühesuguse laktatsioonikõvera kuju tervele loomade grupile. Uus mudel hindab laktatsioonikõvera kuju igale loomale eraldi ning see ei pea sarnanema võrdlusloomade laktatsioonikõvera kujuga.

Näiteks mingi pulli piimatoodangu aretusväärtus senise mudeli korral oli kõikide 305 laktatsioonipäeva ühesuguse aretusväärtuse summa ehk $+4 \text{ kg} \times 305 \text{ päeva} = +1220 \text{ kg}$. Uue hindamismudeli järgi on pullidel Cedric ja Sungar enam-vähem samasugune piimatoodangu aretusväärtus, kuid selle kujunemine laktatsiooni jooksul on täiesti erinev (vt Joonis 1). Igapäevases aretustöös saame joonisel esitatud informatsiooni kasutada näiteks paaridevalikul, et vältida tulevaste lehmade kinnijätmisel liiga suurt päevatoodangut.

Joonis 1. Pullide Cedric ja Sungar piimatoodangu aretusväärtuse kujunemine 1. laktatsiooni andmetel

Piimatootmise arenedes on laienenud ka JKK poolt salvestatava informatsiooni maht ja struktuur. Uus hindamismudel võimaldab

geneetilises hindamises kasutada lisandunud informatsiooni senisest usaldusväärsema tulemuse saamiseks. Järgnevas loetelus on esitatud põhilised uue mudeli eelised:

1. Programm arvestab kahe- või kolmekordse lüpsiga.

2. Toimub vahelduva (hommikune/õhtune) lüpsi andmete analüüs ja erinev arvestamine (madalam kaal).

3. Toimub jõudlustunnuste korrigeerimine karjasisesest heterogeense variatsiooni osas (eesmärgiks on üksikute lehmade haigestumisest või ebavõrdsest kohtlemisest vms põhjustatud kontrollpäeva toodangu muutuse mõju vähendamine karja lehmade aretusväärtusele).

4. Võimaldab nii pulli kui ka lehma hindamistulemusi senisest detailsemalt ja ülevaatlikumalt esitada (näiteks lisaks erinevate aretustunnuste laktatsioonikõvera kujule väljastab programm iga pulli tütarde jaotuse lüpsisageduse alusel).

5. Hindamisprogrammi omadustest tulenevalt on aretusväärtused täpsemad ja stabiilsemad, väheneb noorte pullide üle- või alahindamine.

6. Tõugude ühine hindamine, mille eeliseks on suuremad kari*kontrollpäev klassid ja seetõttu stabiilsemad hindamistulemused.

Hindamissüsteemi uuendamise raames tuleb esile tõsta veel kahte muudatust: 1) baaspullide arvu suurendamine; 2) punasekirju holsteini pullidele üldindeksi arvutamine EPK skaalal.

Suhteliste aretusväärtuste erinevuse vähendamiseks järjestikustel hindamisaastatel kasutatakse IV 2006 hindamisest alates suhteliste üldaretusväärtuste arvutamisel baaspullidena senise kolme aastakäigu pullide asemel eesti holsteini tõul viie aastakäigu pulle ja eesti punasel tõul kaheksa aastakäigu pulle.

Punasekirju holsteini pulle on reeglina kasutatud eesti punase karja aretuses. Nende pullide EPK tütarde lineaarne hindamine on läbi viidud eesti punase tõu hindamisreeglite alusel ja sellest tulenevalt on nende pullide välimikutunnuste geneetiline hindamine toimunud eesti punase tõu raames. Jõudlustunnuste ja udara tervise tunnuste aretusväärtused on nendel pullidel aga tõule vastavalt esitatud holsteini tõu baasil. Rangelt arvutamise reegleid järgides nendele pullidele üldindeksit arvutada ei tohiks, sest selleks pole vajalikku kolme komponenti ühe tõu piires. Teades aga, et kahe tõu ühisel hindamisel arvutatakse igale aretustunnusele tõugudevaheline erinevus, saame seda informatsiooni kasutades esitada looma aretusväärtuse mõlema tõu baasil.

Punasekirju holsteini nendele pullidele, kellel on usaldusväärne välimiku aretusväärtus EPK hindamisest, teisendatakse jõudlustunnuste ja udara tervise tunnuste aretusväärtused EPK baasile. Saadud aretusväärtuste alusel arvutatakse jõudluse ja udara tervise üldaretusväärtus ja omakorda nende alusel üldindeks SKAV (suhteline koguaretusväärtus) EPK baasil. Hindamistulemuste tabelite seas on EPK üldindeksi tabel ainuke koht, kus (punase tärniga tähistatud) punasekirju holsteini pullide kõik aretusväärtused on eesti punase tõu baasil.

Mart Uba

Biomeetria sektori juhataja

Tähelepanu!

Selleks, et piimaproovide analüüsimine sujuks tõrgeteta, tuleb proovikastid täita proovipudelitega nii, et täis proovipudelite vahele ei jääks tühikuid või tühje pudeleid.

Igas piimaproovikastis peab olema laudaleht või piimaproovide saateleht (vt JKK koduleht → Piimaveised → Vormid → Piimaproovide saateleht). Saatelehe täitmine on kindlasti vajalik sündmuste ja kontroll-lüpside elektroonilise edastamise korral.

Tutvumas Soome jõudluskontrolliga

Möödunud aasta oktoobris külastas Jõudluskontrolli Keskuse (edaspidi JKK) 15-liikmeline grupp Soome Vabariiki. Kahepäevase reisi eesmärgiks oli tutvuda Soome aretus- ja jõudluskontrolli süsteemiga, keskendudes peamiselt piimaveiste jõudluskontrollile. Lootsime üht-teist õppida ja mõne hea idee ka Eestisse kaasa tuua. Reisisihi valikul olid määrava tähtsusega 3 asjaolu:

1. Soome jõudluskontrolli süsteemi hea tase, mida on rahvusvaheliselt tunnustatud 2006. aasta ICARi kongressi korraldusõiguse andmisega.

2. Meie vastuvõtja, Soome piimaveiste jõudluskontrolli eest vastutav, ProAgrias töötav Juho Kyntäjä on töötanud ka Eestis, mistõttu tunneb ta meie olukorda ja räägib päris hästi eesti keelt. Tagantjärele tarkusena võin väita, et reisi planeerides alahindasin seda asjaolu.

3. JKK ei ole Soomes "õpipoiss", sest soomlased võtsid oma praegu kasutusel oleva andmebaasimudeli üle just JKKlt. Seega on nad teadlikud meie tasemest, mis on oluline eelkõige seetõttu, et kohtumisel ei räägita näiteks loomade märgistamise vajalikkusest jõudluskontrolli läbi viimisel.

Millised aga on Soome ja Eesti jõudluskontrolli süsteemide peamised erinevused?

Erinevus on juba organisatsioonilises ülesehituses. Kui Eestis tegeleb JKK jõudluskontrolli tsükliga algusest lõpuni, siis Soomes on see erinevate loomapidajatele kuuluvate organisatsioonide vahel jaotatud. Näiteks:

- piimaproovide kokkuvedu ja piimaproovide analüüsimist teostab Valio piimatööstus;

- kogu andmetöötlus ja infotehnoloogiline arendus (programmeerimine) toimub andmetöötluskeskuses Maatalouden Laskentakeskus;

- jõudluskontrolli ideoloogiline arendamine ja keskne juhtimine toimub ProAgria keskuses, kus aretusorganisatsiooniga FABA tihedat koostööd tehakse;

- piirkondlik jõudluskontrolli korraldamine koos erinevate nõustamisvaldkondadega toimub ProAgria piirkondlikes kontorites.

Andmetöötlus, aretustöö ja jõudluskontroll toimub küll erinevates organisatsioonides, kuid tegemist on ühe organisatsiooni tütarfirmadega.

Loomapidajale on üheks suuremaks ja ka olulisemaks erinevuseks see, et Soomes on kõik loomakasvatusega seotud andmed ühes andmebaasis (jõudluskontroll, veterinaaria, loomade registri andmed ja ka piimakvoodi täitmine), seega on sealsele loomapidajale võõras andmete topeltesitamine või Eestis toimuv järelkontroll-lüps. Viimast just seetõttu, et jõudluskontrolli andmeid võrreldakse jooksvalt kvoodiandmetega. Järelkontroll-lüps tehakse ainult üksikutel juhtudel kõrgetoodangulistest karjadest.

Soome süsteemi tugevus on kindlasti jõudluskontrolli (loe: karjakontrolli) süsteemi laiaulatuslikkus, mis hõlmab kogu majapidamist toodangutest majandusliku tasuvuseni.

Toimunud reis andis meile kinnitust Soome väga heast tasemest, mille eelduseks on eelpool mainitud ühine andmebaas ja hea nõuandesüsteem. Õnneks ei ole ka Eestil põhjust häbenemiseks, sest meil on jõudluskontrolli süsteem küll väikese mahulisem, kuid andmete kvaliteedi osas oleme loodetavasti paremadki ehk oskar-lutsulikult: "kui kogu rehkendust ei jõua teha, siis tee pool, aga tee hästi!".

Kaivo Ilves
Direktor

Tööjuubelid

01.01.2007 Ly Kogermann – 15

www.jkkeskus.ee
keskus@jkkeskus.ee

Jõudluskontrolli Keskus

Estonian Animal Recording Centre

Kreutzwaldi 48A, Tartu 50094

Tel 738 7700

Faks 738 7702

Piimaveiste ja kitsede jõudluskontrolli alane nõustamine	738 7738
Sigade jõudluskontrolli alane nõustamine	738 7765
Kõrvamärkide müük	738 7762
Järvamaa klienditeenindaja	738 7751
Harju-, Hiiu-, Ida-Viru-, Jõgeva-, Valga-, Võrumaa klienditeenindaja	738 7752
Lääne-, Põlva-, Rapla-, Tartu- ja Viljandimaa klienditeenindaja	738 7753
Lääne-Viru, Pärnu-, Saaremaa klienditeenindaja	738 7754
Põlvnemisandmed (veised)	738 7756
Geneetiline hindamine (veised)	738 7731
Geneetiline hindamine (sead)	738 7735
Raamatupidamine	738 7700

Labor

Kreutzwaldi 46, 50094 Tartu	
Tel.	738 7726
Faks	738 7724
Piimameetrite testimine	738 7722
Piimaproovide vastuvõtt	738 7721
Piimaringid	738 7726

Maakondade zootehnikud

Harjumaa	Maire Põhjala	Tuleviku 3, Laagri, Harju mk		gsm 516 7886	K 9.00-16.00
Hiiumaa	Ly Kogermann	Mäe 2, Käina	tel 463 1147	gsm 516 7815	E 9.00-14.00
Ida-Võrumaa	Ludmilla Aan	Rakvere 27, Jõhvi		gsm 516 7816	2. ja 4. T 10.00-14.00
Jõgevamaa	Merle Lillik	Ravila 10, Jõgeva	tel 776 0048	gsm 516 7868	E 9.00-15.00; K 9.00-12.00
Järvamaa	Anne Rosenberg	Prääma küla, Paide vald	tel 385 0286	gsm 510 3312	E 9.30-12.00; K 9.30-15.00
Lääne-Võrumaa	Ludmilla Aan	Neffi 2, Rakvere	tel 322 7018	gsm 516 7816	E 9.00-14.00
Läänemaa	Maila Kirs	Posti 30, Haapsalu	tel 473 3007	gsm 509 4675	K 9.00-15.00
Põlvamaa	Evi Prins	Puuri tee 1, Põlva	tel 799 3007	gsm 520 6231	K 10.00-13.00
Pärnumaa	Malle Unt	Haapsalu mnt. 86, Pärnu	tel 443 3120	gsm 516 7878	E 10.00-14.00
Raplamaa	Maila Kirs	Kuusiku tee 6, Rapla	tel 485 5673	gsm 509 4675	E 9.00-15.00
Saaremaa	Aarne Põlluäär	Kohtu 10, Kuressaare	tel 453 1352	gsm 517 4320	E 9.00-15.00
Tartumaa	Merle Lillik	Kreutzwaldi 48A-215, Tartu	tel 738 7739	gsm 516 7868	1. ja 3. T 8.00-15.00
Valgamaa	Evi Prins	Lai 19, Valga	tel 764 1754	gsm 520 6231	2. ja 4. E 10.00-13.00
Viljandimaa	Aini Maalmeister	Vabaduse plats 4, Viljandi	tel 433 3713	gsm 524 0147	T 9.00-14.00
Võrumaa	Evi Prins	Liiva 11, Võru	tel 782 1253	gsm 520 6231	T 10.00-13.00

NB! Alates jaanuarist asub Harjumaa kontor uuel aadressil: Tuleviku 3, Laagri, Harju maakond.